

Rammeavtale tekniske rådgivningstjenester

Konkurransesgrunnlag

Kapittel C4 – Spesielle kontraktsbestemmelser om samfunnsansvar

Revidert	Revisjonen gjelder
9. april 2018	Punkt 9.2
9. april 2018	Punkt 10.5 – opprinnelig punkt 10.5 utgår

INNHold

1	GRUNNLEGGENDE PRINSIPPER.....	3
2	ANSVARLIG PERSON.....	3
3	KRAV TIL SYSTEMER	3
4	REGELVERKSETTERLEVELSE OG FOREBYGGING AV ØKONOMISK, FINANSIELL, ARBEIDSRELATERT OG ORGANISERT KRIMINALITET.....	4
5	ETISKE RETNINGSLINJER OG ANSVARLIGE INNKJØP	4
6	RAPPORTERING.....	4
7	KONTROLL	4
8	BRUK AV KONTRAKTSMEDHJELPERE	5
9	KRAV TIL PERSONELL.....	6
10	LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR	7
11	SKATT	9
12	RAPPORTERING ETTER SKATTEFORVALTNINGSLOVEN § 7-6.....	10
13	SÆRLIGE SANKSJONER VED BRUDD PÅ SAMFUNNSANSVAR	11

1 GRUNNLEGGENDE PRINSIPPER

Både oppdragsgiveren og leverandøren anser følgende som forpliktende verdier og skal bidra aktivt til at samfunnsansvar ivaretas, herunder:

- Bekjempe enhver form for økonomi- og arbeidslivskriminalitet
- Ivareta arbeidstakernes rettigheter til lønn, arbeidsforhold mv. i tråd med lovgivning og inngåtte tariffavtaler.
- Bidra til å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder, midlertidig ansettelse og deltidsansettelse.
- Overholde regelverk knyttet til bestikkelser, korrupsjon, bedrageri og all annen ulovlig forretningsvirksomhet
- Respektere anerkjente menneskerettigheter og etiske standarder.
- Ta tilstrekkelig hensyn til virksomhetens interesser og påvirkning på samfunn, økonomi og miljø.
- Praktisere åpenhet omkring beslutningsprosesser og virksomhetens påvirkning på samfunn, økonomi og miljø.

2 ANSVARLIG PERSON

Leverandøren plikter å utpeke en person som skal være ansvarlig for leverandørens samfunnsansvarsarbeid overfor oppdragsgiveren.

3 KRAV TIL SYSTEMER

For å sikre at krav til samfunnsansvar implementeres og formidles på en tilfredsstillende måte, skal leverandøren ha et implementert system som inneholder standarder for og/eller krav til samfunnsansvar, etiske retningslinjer, menneskerettigheter, lønns- og arbeidsvilkår, regelverksetterlevelse og transparente beslutningsprosesser.

Leverandøren skal på anmodning fra oppdragsgiveren redegjøre for tiltak og løsninger som vil bli benyttet for å sikre styringen av samfunnsansvar.

Leverandøren skal holde seg oppdatert om utviklingen i samfunnet og innrette seg etter de til enhver tid gjeldende behov og krav for ivaretagelse av sitt samfunnsansvar.

Leverandøren skal ha digitale løsninger som ivaretar planlegging, utførelse, oppfølging og forbedring av alle tema i dette dokumentet.

Løsningene skal bidra til at oppdragsgiveren raskt og enkelt kan avdekke og ivareta sin påseplikt.

Løsningene skal bidra til bekjempelse av arbeidslivskriminalitet gjennom integrasjon mellom registre for adgangskontroll- og system for registrering av personell og HMS-kort, seriøsitetsregistre, firma- og leverandørregistre og andre registre relevant for bekjempelse av arbeidslivskriminalitet.

4 REGELVERKSETTERLEVELSE OG FOREBYGGING AV ØKONOMISK, FINANSIELL, ARBEIDSRELATERT OG ORGANISERT KRIMINALITET

Leverandøren skal for det enkelte avrop oppfylle kravene som ble stilt til leverandørens deltakelse i konkurransen til rammeavtalen. Leverandøren skal ikke gjøre seg skyldig i økonomisk, finansiell, arbeidsrelatert eller organisert kriminalitet og skal forplikte sine ansatte og eventuelle kontraktsmedhjelpere til å etterleve slikt regelverk.

Leverandøren skal sikre at det ikke forekommer sosial dumping i forbindelse med gjennomføring av det enkelte avrop, verken for egne ansatte eller eventuelle kontraktsmedhjelpere

5 ETISKE RETNINGSLINJER OG ANSVARLIGE INNKJØP

I forbindelse med innkjøp har leverandøren plikt til å ivareta samfunnsansvar gjennom evaluering av eventuelle kontraktsmedhjelpere og til å overholde regelverk knyttet til bestikklser, korrupsjon, bedrageri og all annen ulovlig forretningsvirksomhet.

Leverandøren skal overholde oppdragsgiverens gjeldende etiske retningslinjer for leverandører og skal ha etablert, implementert og kommunisert egne etiske retningslinjer for sine ansatte og eventuelle kontraktsmedhjelpere

Leverandøren skal ha rutiner for å bekjentgjøre bestemmelser om samfunnsansvar og etiske retningslinjer og ha etablert et dokumentert system for overvåking, kontroll, oppfølging og styring av kontraktsmedhjelperes etterlevelse av reglene om samfunnsansvar og etiske retningslinjer.

Risikovurderinger med hensyn til samfunnsansvar og ansvarlige innkjøp skal foretas under det enkelte avrop og skal på anmodning forelegges oppdragsgiveren.

Leverandøren skal med jevne mellomrom gjennomgå eventuelle kontraktsmedhjelpernes (samfunnsansvarsdokumentasjon og plikter umiddelbart skriftlig å følge opp avvik overfor kontraktsmedhjelperne. Leverandøren skal sette en rimelig frist i skriftlig varsel for å iverksette en handlingsplan og dokumentere at avvik fra bestemmelsene om samfunnsansvar er lukket.

6 RAPPORTERING

Leverandøren plikter kvartalsvis å rapportere om bedriftens arbeid med samfunnsansvar i henhold til bestemmelsene gitt i kontrakten.

For prosjektet skal leverandøren årlig rapportere til oppdragsgiveren i tråd med rapporteringsmetoden i GRI G4 (Sustainability Reporting Guidelines).

7 KONTROLL

Leverandøren skal gjennomføre kontroller i hele verdikjeden med tanke på å avdekke økonomisk kriminalitet.

8 BRUK AV KONTRAKTSMEDHJELPERE

8.1 Valg av kontraktsmedhjelpere

Ved inngåelse av kontrakter med kontraktsmedhjelpere skal oppdragsgiveren innhente skatteattester i tråd med bestemmelsene i forskrift om offentlige anskaffelser og i tillegg innhente slik fullmakt som fremgår av kapittel C4 punkt 11 til utvidet skatteattest. Kravet gjelder ved inngåelse av kontrakter i tilknytning til oppdraget som overstiger en verdi på NOK 500 000 eksl. mva. Fra kontraktsmedhjelpere med forretningsadresse i andre EU-/EØS-land enn Norge, skal det innhentes tilsvarende attester. Leverandøren skal på forespørsel, og innen 14 dager, fremlegge ovennevnte dokumentasjon.

Leverandøren skal kreve egenerklæring for samfunnsansvar i alle kontrakter med kontraktsmedhjelpere.

Brudd på leverandørens plikt til å fremskaffe skatteattester og egenerklæring fra kontraktsmedhjelpere gir oppdragsgiveren rett til å kreve at leverandøren erstatter vedkommende firma med annet firma som kan fremlegge egenerklæring.

Leverandøren er ansvarlig for eventuelle krav fra kontraktsmedhjelpere som følge av slik utskifting.

Alle avtaler leverandøren inngår om utføring av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser, og leverandøren skal sikre at alle aktuelle krav i denne kontrakten videreføres til aktuelle kontraktsmedhjelpere.

Der leverandøren er et arbeidsfellesskap gjelder disse kravene for den enkelte deltaker i arbeidsfellesskapet.

Leverandøren er ansvarlig for kontraktsmedhjelperes overholdelse av kravene til samfunnsansvar og for å opprettholde kravene til samfunnsansvar, slik disse følger av kvalifikasjonskravene.

Leverandøren plikter å gi oppdragsgiveren informasjon om kontraktsmedhjelpernes økonomi, finansielle stilling, kapasitet og tekniske kompetanse, herunder dokumentasjon av registreringer (Brønnøysundregisteret, autorisasjon for arbeider etc.) som er nødvendig for at oppdragsgiveren skal kunne vurdere spørsmål knyttet til godkjenning. Videre skal leverandøren klargjøre overfor oppdragsgiveren hvorvidt de valgte kontraktsmedhjelperne vil utføre alt arbeid selv, eller om kontraktsmedhjelperne planlegger å bruke ytterligere ledd under seg.

8.2 Oppfølging av kontraktsmedhjelpere

Oppdragsgiverens rett til dokumentasjon, inspeksjon og samtaler skal også gjelde overfor leverandørens kontraktsmedhjelpere. Dette inkluderer også innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere. Virksomheter som foretar utleie av personell, sidestilles med kontraktsmedhjelpere, jf. punkt 5 ovenfor.

Oppdragsgiveren har rett til å kreve at leverandøren gjennomfører nærmere spesifiserte kontroller av kontraktsmedhjelpere og arbeidstakere. Leverandøren skal dokumentere resultatet av kontrollene og oversende dokumentasjonen til oppdragsgiveren.

Leverandøren skal påse at tilsattes rettigheter etterleves i egen virksomhet og hos

kontraktsmedhjelpere.

På oppfordring fra oppdragsgiveren skal dette dokumenteres ved:

- Egenrapportering, og /eller
- Oppfølgingsamtaler, og/eller
- en uavhengig partskontroll av arbeidsforholdene, og/eller
- 3. partssertifisering, eksempelvis SA8000 eller tilsvarende.

8.3 Bruk av innleid arbeidskraft

Innleie fra bemanningsselskaper skal følge arbeidsmiljøloven §§ 14-12 til 14-14 om innleie av arbeidstakere. Ved innleie skal det være skriftlig avtale mellom innleiebedriften og innleiebedriftens tillitsvalgte.

Ved innleie fra et bemanningsselskap, skal arbeidstakere i prosjektet sikres lønn mellom oppdragene de får fra bemanningsforetaket. Avlønning mellom oppdragene skal minst være innenfor minstelønnsbestemmelsene i de landsomfattende tariffavtalene, som er gjort gjeldende for den aktuelle arbeidskategori som arbeidstakeren representerer.

Leverandøren skal sørge for at likebehandlingsprinsippet i arbeidsmiljøloven § 14-12a overholdes.

9

KRAV TIL PERSONELL

9.1 Krav til andel egne ansatte

Leverandørens egne ansatte skal ved tekniske rådgivningstjenester utføre minst 25 % av timeverkene ved det enkelte avrop.

9.2 Opplæring og kompetanse

Leverandøren skal sikre at alle arbeidstakere gis opplæring i samfunnsansvar ved utførelsen av arbeidet slik som angitt i dette dokumentet, C4.

Mindre erfarne ansatte skal arbeide sammen med mer erfarne ansatte til de er tilstrekkelig kompetente i rollen. Disse skal bli tildelt mentorer og/eller en veileder som skal evaluere resultater og fremgang til de er sikre på at personen(e) er fullt kvalifisert for jobben.

Leverandøren plikter å informere nyansatte skriftlig om deres individuelle rettigheter etter norsk arbeidslovgivning og denne avtalen.

Leverandøren skal sikre at en eller flere personer er utpekt og ansvarlig for å opptre som en ressurs for alle ansatte, med hensyn til å skaffe til veie, forklare, tolke, avklare osv. arbeid- og ansettelsesvilkår, samt relevante juridiske spørsmål knyttet til dette.

Leverandøren skal inkludere lønn, pensjon, forsikringer, krav til arbeidsforhold og andre relevante emner i hoveddokumenter for rutinebeskrivelser, eksempelvis håndbøker og sjekklister.

10 LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR

10.1 Krav til ansattes lønns- og arbeidsvilkår

Leverandøren skal sikre at alle arbeidstakere har en skriftlig arbeidsavtale som oppfyller kravene i arbeidsmiljøloven § 14-5.

Alle som utfører arbeid for leverandøren eller dennes kontraktsmedhjelpere, skal ha lønns- og arbeidsvilkår som minst tilsvarer forskrift om allmenngjort tariffavtale eller forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter av 8. februar 2008, der denne kommer til anvendelse. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, samt dekning av utgifter til reise, kost og losji. I tillegg gjelder rett til permisjon i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

10.2 Dokumentasjon for benyttet arbeidskraft, arbeidstid og overtidsgodtgjørelse

Leverandøren plikter på forespørsel fra oppdragsgiver å dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere, arbeidstakere hos eventuelle kontraktsmedhjelpere og innleide. Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønnslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift som viser lønnsinntakets navn og kontonummer. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder.

Dersom leverandøren får dispensasjon fra Arbeidstilsynet for endret/utvidet arbeidstid, skal kopi av dispensasjonen umiddelbart sendes oppdragsgiveren.

10.3 Særlige sanksjoner ved brudd på lønns- og arbeidsvilkår

Ved brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår skal leverandøren retteforholdet.

Dersom leverandøren eller kontraktsmedhjelperne ikke etterlever bestemmelsene om lønns- og arbeidsvilkår, kan oppdragsgiveren iverksette ett eller flere av følgende tiltak:

- a) Stanse arbeidet inntil forholdet er brakt i orden. Dette gir ikke leverandøren rett til tilleggsvederlag for de merkostnader dette måtte påføre henne eller fristforlengelse.
- b) Holde tilbake et beløp som etter byggherres vurdering tilsvarer 2 ganger leverandørens antatt besparelse, til det er dokumentert at forholdet er brakt i orden.
- c) Fastsette kort frist for å dokumentere at forholdet er rettet.

Der bruddet har skjedd hos en kontraktsmedhjelper er rettingsplikten begrenset til krav som er fremmet skriftlig innen tre måneder etter lønnsens forfallsdato, både for krav som følger av allmenngjort tariffavtale og landsomfattende tariffavtale. De vilkår og

begrensninger som følger av lov om allmenngjøring av tariffavtaler mv. av 4. juni 1993 § 13 skal gjelde i begge disse tilfellene.

Dersom bruddet har skjedd hos kontraktsmedhjelpere kan oppdragsgiveren på samme måte kreve at leverandøren skifter ut den aktuelle kontraktsmedhjelperen. Dette skal skje uten omkostninger for oppdragsgiveren. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser. Grove eller gjentatte brudd på bestemmelsene om lønns- og arbeidsvilkår og manglende retting innen fastsatt frist er å anse som vesentlig mislighold.

10.4 Krav til leverandørens og kontraktsmedhjelpernes system for lønnslipper og timelister

Dersom Arbeidstilsynet utsteder pålegg overfor leverandøren eller kontraktsmedhjelper og forholdene som inngår i pålegget ikke utbedres innen Arbeidstilsynets frister, vil dette bli ansett som mislighold av kontrakten.

10.5 Krav om lønnsbetaling til autorisert bank

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos kontraktsmedhjelpere og innleide, skal utbetales til konto i autorisert bank. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

10.6 Lønnssystem

Leverandøren skal ha formulert en lønnspolitikk eller prosedyre.

Leverandøren skal ha et system for stillingsvurdering og en systematisk måte for å sammenligne ulike stillinger.

10.7 Pensjon

Leverandøren og kontraktsmedhjelpere, herunder evt. innleiefirma, skal betale inn lovpålagt pensjon eller det som er avtalt i gjeldende tariffavtale.

10.8 Skattekort

Leverandøren skal forsikre at alle som utfører arbeid på denne kontrakten i Norge, har norsk skattekort, enten skatteplikten er begrenset til lønn opptjent i Norge eller globalskatteplikt som skattemessig bosatt i Norge.

10.9 Aa-registrering

Alle arbeidsgivere som har arbeidstakere som utfører arbeid i Norge har plikt til å melde sine ansatte til Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (Aa-registeret) ved A-melding.

10.10 Forsikring m.v.

Leverandør er forpliktet til for egen regning å tegne og opprettholde forsikringer tilpasset Leverandørens virksomhet og prosjektets art. Dette innbefatter blant annet yrkesskedeforsikring for innleid personell ansatt hos Leverandør, eventuelle andre ansvarsforsikringer, samt eventuelle andre obligatoriske forsikringer i henhold til de til enhver tid gjeldende lover og regler for eget personell.

Leverandør skal på Oppdragsgivers anmodning fremlegge dokumentasjon på at forsikringsplikten er oppfylt.

10.11 Hjemreise

Arbeidsgiver plikter minimum å dekke reisekostnader der arbeidstakers reise mellom prosjektet og hjemstedet er mer enn 60 kilometer.

Med "hjemstedet" menes det sted arbeidstaker har nærmest personlig tilknytning til. Ved vurdering av tilknytning skal det legges vesentlig vekt på fast bosted og hvor arbeidstaker har sine familiære bånd.

10.12 Innkvartering**10.12.1 Generelt**

Arbeidsgiver plikter minimum å stille innkvartering til rådighet for arbeidstakerne når reise mellom prosjektet og hjemstedet er mer enn 60 kilometer.

Med "hjemstedet" menes det sted arbeidstaker har nærmest personlig tilknytning. Ved vurdering av tilknytning skal det legges vesentlig vekt på fast bosted og arbeidstakers familiære bånd.

10.12.2 Krav til innkvartering

Når arbeidsgiver stiller innkvartering til disposisjon for sine arbeidstakere, inkludert kontaktsmedhjelperenes arbeidstakere, skal slik innkvartering ha den standard som fremkommer av de til enhver tid gjeldende tariffavtaler, lover og forskrifter.

11 SKATT**11.1 Skatte- og rapporteringsforpliktelser**

Leverandør og kontraktsmedhjelpere som organiserer virksomheten i norsk selskap eller innretning, er ansvarlig for korrekt og rettidig innlevering av egen skattemelding for inntektsskatt og merverdiavgift, i henhold til skatteforvaltningsloven.

Leverandør og kontraktsmedhjelpere som organiserer oppdraget gjennom selskap eller innretning som ikke er stiftet i Norge, skal påse at selskapet registreres i Enhetsregisteret etter enhetsregisterloven eller i Foretaksregisteret etter foretaksregisterloven, i tråd med bestemmelsene i de respektive lover. Dersom slik utenlandsk leverandør eller

kontraktsmedhjelpere ikke registrerer selskapet eller innretningen i tråd med ovennevnte, er selskapet eller innretningen likevel ansvarlig for at egen skattemelding innleveres til norske skattemyndigheter korrekt og rettidig, dersom virksomheten i Norge er skattepliktig til Norge etter skatteloven § 2-3 første ledd bokstav b. Dette gjelder selv om virksomheten er fritatt for beskatning i Norge, i henhold til en gjeldende skatteavtale Norge har med den stat selskapet eller innretningen er hjemmehørende i, med mindre norske skattemyndigheter har innvilget leveringsfritak i det enkelte tilfellet.

Både norsk og utenlandsk leverandør eller kontraktsmedhjelpere er ansvarlig for korrekt gjennomføring og innbetaling av forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift av ytelser til ansatte som utfører arbeid på et prosjekt.

11.2 Fullmakt til innhenting av opplysninger fra Skatteetaten

Oppdragsgiver har etablert et samarbeid med norske skattemyndigheter om forsterket innsats mot arbeidsmarkeds kriminalitet innen bygg og anlegg, samt renhold. Som ledd i dette samarbeidet er oppdragsgiveren overfor norske skattemyndigheter forpliktet til å utføre kontroll av at leverandøren og kontraktsmedhjelpere overholder sine skatte- og rapporteringsforpliktelser i henhold til norsk rett. Dette skal skje ved at oppdragsgiveren innhenter relevante taushetsbelagte opplysninger fra skattemyndighetene.

Leverandøren og kontraktsmedhjelpere skal signere særskilt fullmakt med vedlegg som gir oppdragsgiveren adgang til å innhente opplysninger fra skattemyndighetene. Dette gjelder:

1. Skatte- og avgiftsmessige forhold, begrenset til opplysninger som fremgår av skjemaet «Informasjon om skatte- og avgiftsforhold» (jf. vedlegg til fullmakten) og skjema for attest om restanser på skatt/avgift mv. - RF-1244 (skatteattesten)
2. Innrapporteringer på RF-1199 (både del 1 og del 2) til Sentralskattekontoret for utenlandssaker vedrørende oppdraget.
3. Hvilke arbeidstakere som det er innrapportert lønn på i A-meldingen.

Fullmakt som sikrer oppdragsgiverens adgang til innhenting av slike opplysninger, skal gjelde fra dato for signatur av fullmakten i forbindelse med inngivelse av tilbud, og frem til 12 måneder etter at prosjektet er ferdigstilt.

Leverandøren er ansvarlig for å påse at plikt til å signere slik fullmakt som omtalt over, kontraktfestes i hele kontraktskjeden.

12 RAPPORTERING ETTER SKATTEFORVALTNINGSLOVEN § 7-6

Kontrakt gitt til utenlandsk leverandør, utenlandsk kontraktsmedhjelper, og alle arbeidstakere på slike kontrakter som er bosatt i utlandet, skal rapporteres til Sentralskattekontoret for utenlandssaker i henhold til skatteforvaltningsloven § 7-6.

Utenlandsk leverandør eller kontraktsmedhjelper skal rapportere eget oppdrag i Norge, og egne utenlandske ansatte på oppdraget, til norske skattemyndigheter på skjema RF- 1199, eller det til enhver tid gjeldende skjema fastsatt av norske skattemyndigheter, senest 14 dager før arbeidet i Norge starter.

I tillegg er enhver leverandør eller kontraktsmedhjelper ansvarlig for at kontrakt med utenlandsk

---

kontraktsmedhjelper, og enhver person ansatt hos slik kontraktsmedhjelper som arbeider på oppdraget, innrapporteres til norske skattemyndigheter på samme måte og innen samme frist.

Norsk leverandør eller kontraktsmedhjelper skal rapportere egne ansatte og kontraktsmedhjelperes ansatte på oppdraget på samme måte og innen samme frist.

Leverandøren er hovedansvarlig for at slik rapportering skjer i hele kontraktskjeden og skal sende kopi av innlevert skjema RF-1199 i hele kontraktskjeden til oppdragsgiveren senest 7 dager før arbeidet i Norge starter. Eventuelt ansvar for skatter eller avgifter, gebyrer eller tvangsmulkt ilagt oppdragsgiver som følge av at totalentreprenøren eller kontraktsmedhjelper ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet, skal bæres av leverandøren.

For det tilfellet oppdragsgiver skulle bli belastet slike kostnader har oppdragsgiver rett til å motregne disse mot leverandøren.

13 SÆRLIGE SANKSJONER VED BRUDD PÅ SAMFUNNSANSVAR

Nærmere bestemmelser om bøter og sanksjoner kommer senere.